

Nové možnosti rozvoje vzdělávání na Technické univerzitě v Liberci

Specifický cíl A2: Rozvoj v oblasti distanční výuky, online výuky a blended learning

NPO_TUL_MSMT-16598/2022

Specifické problémy v oborových didaktikách II

PhDr. Bořivoj Jodas, Ph.D.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní
plán
obnovy

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Formy výuky

Uspořádání organizačních podmínek, za nichž probíhá vyučování a učení

PhDr. Bořivoj Jodas, Ph.D.CDV
CDV

e-mail: borivoj.jodas@tul.cz

Kdo určuje podmínky

- MŠMT
- Učitel
- podle situace ve třídě,
- charakteru učiva,
- vyspělosti žáků,
- materiálních podmínek,...

Organizační podmínky

- Určené učebním plánem:
  - závaznost výuky: povinná, volitelná, nepovinná
  - podle počtu žáků: LP, zájmové útvary, skupinové, individuální
  - podle místa: učebna, terén, exkurze, domácí prostředí...
  - podle doby trvání: hodina, dvouhodina,....
  - podle zájmu: kroužky, NP, olympiády

Formy povinné výuky

I. Vyučovací hodina _základního typu

Znaky: práce s celou třídou

k osvojování nového učiva

k upevňování učiva

k opakování a zkoušení

I. Vyučovací hodina _základního typu

- Podle vnitřní formy:
- **Výuka demonstračním pokusem učitele:**
  - pokus provádí učitel
  - vysvětlení pokusu-vyvození závěrů teoretických a pro praxi
  - využití PC projekce, BOZP
  - pozor na rozmístění žáků

I. Vyučovací hodina _základního typu

- Podle vnitřní formy:
- **Výuka demonstračním pokusem žáka:**
  - pokus provádí žák_ sleduje se motivační prvek
  - pozor na BOZP
  - vysvětlení pokusu-vyvození závěrů teoretických a pro praxi
  - využití PC projekce, BOZP
  - pozor na rozmístění žáků

I. Vyučovací hodina _základního typu

- Podle vnitřní formy:
- **Výuka s frontálními pokusy žáků:**
  - pokus provádí žáci ve 2-3 členných sk. Stejným tempem_ sleduje se motivační prvek
  - cílevědomé řízení v jednotném tempu
  - vysvětlení pokusu-vyvození závěrů teoretických a pro praxi
  - využití PC projekce, BOZP
  - nácvik laboratorních dovedností a postupů

I. Vyučovací hodina _základního typu

- Podle vnitřní formy:
- **Výuka se simultánními pokusy žáků:**
  - pokus provádí žáci ve 2-3 členných sk. jiným tempem_ předchozí příprava žáků
  - cílevědomé řízení v jednotném tempu
  - vysvětlení pokusu-vyvození závěrů teoretických a pro praxi
  - využití PC projekce, BOZP
  - v průběhu pouze dílčí připomínky

I. Vyučovací hodina _základního typu

- Podle vnitřní formy:
- **Výuka s dílčími pokusy žáků:**
  - samostatná práce žáků na souvisejících pokusech
  - řeší dílčí úkoly širšího problému
  - vysvětlení pokusu-vyvození závěrů teoretických a pro praxi
  - využití PC projekce, BOZP
  - úloha učitele je v přípravě a hodnocení

I. Vyučovací hodina _základního typu

- Podle vnitřní formy:
- **Výuka s dílčími pokusy žáků:**
  - samostatná práce žáků na souvisejících pokusech
  - řeší dílčí úkoly širšího problému
  - vysvětlení pokusu-vyvození závěrů teoretických a pro praxi
  - využití PC projekce, BOZP
  - úloha učitele je v přípravě a hodnocení
  - k vyvození širšího závěru
  - přispívá k rozvoji kolektivních řešení

I. Vyučovací hodina_základního typu

- Podle vnitřní formy:
- **E-učebnice**
- **Bez pokusů s použitím modelu, videa apod.**
  - **využití prezentace na Pc**
  - **modely struktur**
  - **promítací folie na meotar**
  - **video programy pozor na výběr**
  - **zpětná projekce obrázků a textů**

I. Vyučovací hodina _základního typu

- Podle vnitřní formy:
- **Počítačem podporovaná výuka.**
  - Využívá zájmu žáků o Pc
  - Efektivita- individuální tempo, skupinová práce
  - e-sady nakladatelství FRAUS-učebnice, videa, propojení mezipředmětové vazby, ...
  - Práce s modely
  - Laboratoře
  - Jednotlivé odkazy na internetu

II. Vyučovací hodina_Laboratorní cvičení

Počet žáků omezen na max. 24

Hodina je věnována experimentální práci žáků

Činnost žáka je náročnější než při pokusech v hodině

Vždy upozornit na BOZP **_zápis!!!!!!**

II. Vyučovací hodina_Laboratorní cvičení

Zařazení LP

-po probrání nového učiva- na závěr tématu

- využití osvojených vědomostí, využití intelektuálních a manuálních dovedností
  - učí samostatně zacházet s potřebami
  - hodnotit děje
- v souvislosti s probíraným učivem**
- žáci se seznamují s novým učivem řešením problémových úkolů

II. Vyučovací hodina_Laboratorní cvičení

Vnitřní formy LP

- **se simultánními pokusy**
- **s dílčími pokusy** – při upevňování poznatků problémové úlohy-alternativní řešení
- **s různými pokusy** – nedostatek pomůcek, hodnocení?, příprava, ...

Možno použít Pc k demonstraci práce

III. Vyučovací hodina_exkurze

Zvážit:

Dobu exkurze, náročnost, možnost náhrady filmem

Informace rodičům: písemnou formou, 5 novinářských otázek, uč. 15 min před, propuštění ž. po písemném souhlasu,.....

Musí být jasné kde a v kolik je sraz, kam se jde a jak dlouho tam budete, kde a v kolik je ukončení.
Předem informace a souhlas ředitele školy!!!!

III. Vyučovací hodina_Chemická exkurze

Příprava exkurze

- ✓ Výběr podle vhodnosti technologie a osnov , BOZP
- ✓ Učitel se musí seznámit se závodem, technologií,...
- ✓ Vybrat vhodná pracoviště
- ✓ Poučit žáky o BOZP, principech výroby, zadat úkoly,...
- ✓ Zapsat do Tk –poučení BOZP

III. Vyučovací hodina_ exkurze

Při exkurzi – koordinovat postup s průvodcem,
dbát na BOZP

Po exkurzi – ověřit výsledky a usměrnit dojmy, využít
výstavku

Formy volitelné výuky

- Fakultativní formy_ žáci vybírají z nabídky, po přihlášení je výuka povinná. (SŠ, na zŠ v souvislosti s ŠVP
- Vnitřní formy jsou různé včetně obsahové stránky

Formy nepovinné výuky a zájmové činnosti

- Paleta možností co do obsahu i typů
- Organizuje se jako akce skupinové až individuální
- Slouží:
  - k rozvoji zájmu o předmět (teorie i praxe)
  - k rozšíření a prohloubení učiva
  - k vyhledávání talentovaných žáků

Formy nepovinné výuky a zájmové činnosti

- Jaké jsou:

Ze skupinových forem:

- přírodovědný kroužek_ rozšíření a prohloubení znalostí, rozmanitost, exkurze,...
- doučovací kroužek_ podle látky- dochází nepravidelně, podle předpokladů-dochází pravidelně

Formy nepovinné výuky a zájmové činnosti

- Jaké jsou:

Z hromadných forem:

besídky_přednášky, besedy, besídky s efektními pokusy, smíšený program, PC, video

- olympiády_ organizace

Formy nepovinné výuky a zájmové činnosti

- Jaké jsou:

Z individuálních forem

- individuální konzultace
- individuální samostatná práce